

ZARZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI KOMUNALNEJ

z dnia 28 sierpnia 1951 r.

o umundurowaniu, oznakach i dystynkcjach personelu technicznego komend straży pożarnych.

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 4 lutego 1950 r. o ochronie przeciwpożarowej i jej organizacji (Dz. U. R. P. Nr 6, poz. 51) zarządza się, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Przepisy niniejszego zarządzenia mają zastosowanie do personelu technicznego zatrudnionego we wszystkich jednostkach służby pożarnej z wyjątkiem organów straży pożarnych podległych Ministrom Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego.

2. Przepisy niniejszego zarządzenia, dotyczące zawodowego personelu technicznego straży pożarnych, mają zastosowanie również do zawodowego personelu pogotowia i posterunków straży pożarnych.

3. Przepisy niniejszego zarządzenia, dotyczące personelu ochotniczych straży pożarnych, mają zastosowanie również do personelu straży obowiązkowych.

II. Umundurowanie.

§ 2. Umundurowanie personelu technicznego straży pożarnych składa się z:

a) bluzy,

- b) spodni,
- c) płaszcza sukiennego,
- d) kurtki sukiennej,
- e) płaszcza gabardinowego,
- f) czapki,
- g) pasa,
- h) obuwia,
- i) rękawiczek.

§ 3. Bluza, spodnie i obuwie są służbowe i wyjściowe; służbowe nosi personel zawodowy i ochotniczy wszystkich stopni, a ponadto wyjściowe nosi personel zawodowy stopni oficerskich.

§ 4. 1. Kolor bluzy, spodni, płaszcza i kurtki jest ciemnogranatowy.

2. Kolor otoku czapki, naramienników, patek i wypustek:

- a) dla personelu zawodowego jest błękitny,
- b) dla personelu ochotniczego jest czerwony (czerwień sygnałowa).

3. Guziki wzoru wojskowego, koloru srebrno-oksydowanego.

4. Patki o wymiarach $55 \times 100 \times 90 \times 35$ mm, wykonane z sukna, naszywane na kołnierzu bluzy munduru służbowego i wyjściowego (wzory Nr 9 i 10).

§ 5. W okresie letnim dozwolone jest noszenie munduru z materiału płóciennego koloru białego, bez patek, z naramiennikami wymiennymi koloru błękitnego — dla personelu zawodowego, a czerwonego — dla personelu ochotniczego.

§ 6. Opis części umundurowania służbowego:

- a) bluza sukienka dla oficerów kamgarnowa z kołnierzem stojąco-wykładanym, jednorzędowa, zapinana na siedem dużych guzików z 4 naszytymi kieszeniami. Pierwszy górny guzik bluzy osadzony jest o 4 cm. niżej od haftki kołnierza, ostatni zaś — pod pasem. Dziurki od guzików umieszczone są w odległości 2,5 cm od brzegu. Końce kołnierza są długości 7 cm; odstęp końców kołnierza wynosi 3—3,5 cm. Wymiary górnych kieszeni: długość 12—13 cm, szerokość 12—13 cm; kłapa kieszeniowa 5 cm szerokości zapinana na jeden mały guzik. Wymiary dolnych kieszeni: długość 17—18 cm, szerokość 17—18 cm, kłapa kieszeniowa 7 cm szerokości, zapinana na jeden mały guzik. Plecy gładkie bez szwa. Rękawy zakończone mankietami o szerokości 10 cm, z naszytym dużym guzikiem. Naramienniki o szerokości przy wszyciu w rękawy 4,5 cm, a przy kołnierzu 3,5 cm, zapinane na jeden mały guzik. Odległość górnej części naramiennika od kołnierza 1,5 cm. Pod kołnierzem munduru kołnierzyk biały lub w kolorze ciemnostalowym, wystający 2 mm ponad kołnierzem (wzór Nr 1);
- b) spodnie sukienne lub dla oficerów kamgarnowe do butów z cholewami (bryczesy) o pasie biodrowym, z kieszeniami bocznymi, sznurowane z przodu lub wiązane (wzór Nr 2);
- c) płaszcz sukienki jednorzędowy, wcięty w stanie, zapinany na 6 dużych guzików. Ostatni guzik przyszyty jest poniżej pasa służbowego. Dziurki od guzików umieszczone są w odległości 5,5 cm od brzegu. Wymiary kołnierza: końce o długości 13 cm, tył kołnierza o szerokości 6,5 cm. Kołnierz zapinany z przodu na jedną haftkę. Z każdego boku płaszcza jedna wpuszczona kieszeń, umieszczona skośnie z listwą o szerokości 6 cm u dołu, 5 cm u góry i długości 23 cm, zapinana pośrodku na jeden duży guzik. Kieszeń wszyta na takiej wysokości, by pas służbowy nałożony na płaszcz nie nakrywał jej górnego wszycia. Z tyłu płaszcza pęta długości 33—34 cm, szerokości 7 cm, zapinane na dwa duże guziki. Poniżej pęta aż do dołu płaszcza rozpór zapinany na 5 małych guzików. Po bokach dwie fałdy głębokości 4 cm, pośrodku zaś kontrafałda szerokości 28 cm zaszyta od góry aż do górnej krawędzi pęta. Naramienniki długości takiej, by górna część naramiennika dotykała kołnierza, szerokości zaś przy wszyciu w rękawy 5 cm, a przy kołnierzu 3,5 cm, zapinane na jeden mały guzik. Rękawy zakończone mankietami o szerokości 19 cm. Długość płaszcza taka, aby dolny brzeg oddalony był o 30 cm od podstawy stopy (wzór Nr 3);
- d) kurtka sukienka według kroju płaszcza sukiennego sięgająca powyżej kolan. Z tyłu zamiast kontrafałdy i fałd dwa wcięcia boczne; rozpór długości 13—15 cm (wzór Nr 4). Szalik do płaszcza lub kurtki koloru ciemnogrnatowego;

e) płaszcz gabardynowy letni, koloru ciemnogrnatowego, kroju wojskowego lub sportowego (wzór Nr 5) z naramiennikami koloru błękitnego dla personelu zawodowego, a czerwonego dla personelu ochotniczego;

f) pas służbowy skórzany koloru ciemnobrazowego z klamrą prostokątną;

g) czapka okrągła usztywniona (wzór Nr 8) z wypustką dookoła ronda. Przód ronda wysokości 5 cm, rondo o średnicy 23—25 cm, wysokość otoku 5,5 cm; daszek fibrowy, lakierowany na czarno, okuty białym metalem; szerokość daszka (pośrodku) 5,5 cm, obwód daszka obejmuje pół obwodu czapki. Podpinka skórzana szerokości 1,8 cm, koloru czarnego, ze sprzączką, przymocowaną do otoku dwoma małymi guzikami. Na przodzie ronda oznaka opisana w § 9 pkt 2. Na przodzie otoku dystynkcje dla personelu zawodowego według §§ 11 i 12;

h) buty z cholewami do bryczesów czarne;

i) rękawiczki skórzane koloru ciemnobrazowego, welniane w kolorach granatowym lub stalowym.

§ 7. Opis części umundurowania wyjściowego:

a) bluza z kołnierzem leżąco-wykładanym, zapinana na cztery duże guziki (wzór Nr 6); koszula koloru jednolitego bez deseni, w odcieniu ciemnoszarym; krawat koloru czarnego lub ciemnogrnatowego;

b) spodnie długie o pasie biodrowym, bez mankietów, o szerokości 26—28 cm u dołu i 28—30 cm w kolanie (wzór Nr 7);

c) trzewiki koloru czarnego.

§ 8. Personel kobiecy w strażach pożarnych nosi umundurowanie i dystynkcje jak personel męski, z następującymi zmianami:

a) spódnica sukienka lub dla oficerów kamgarnowa — zamiast spodni — długość 8 cm poniżej kolan, z przodu jedna kontrafałda długości 30—40 cm, szerokości 20 cm, od góry zaszyta podwójnym szwem, z boku rozcięta 20 cm długości (z lewej strony); tył spódnicy posiada dwa zaszyty (wzór Nr 11);

b) płaszcz sukienki lub letni gabardynowy jak dla personelu męskiego z tą różnicą, że odległość od podstawy stopy do dolnej krawędzi płaszcza wynosi 35 cm;

c) pończochy ciemnych kolorów w różnych odcieniach;

d) pantofle czarne na półślupkowym obcasie lub trzewiki na niskim obcasie albo buty z cholewami.

III. Oznaki pożarnicze.

§ 9. Wprowadza się następujące oznaki pożarnicze:

- 1) oznaka na patkę kołnierza według wzoru Nr 12 w postaci tarczy w formie koła z płomieniami, koloru srebrno-oksydowanego, obramowanej u dołu wieńcem koloru złotego; wymiar oznaki 45 mm x 21 mm;
- 2) oznaka na czapkę według wzoru Nr 13 w postaci tarczy w formie koła koloru złotego z brzegiem koloru srebrno-oksydowanego, obramowanej stylizowanymi liśćmi koloru złotego, ponad tarczą płomień koloru srebrno-oksydowanego, pośrodku tarczy orzeł państwowy koloru srebrno-oksydowanego; wymiar oznaki 70 mm x 56 mm;
- 3) oznaka określająca typ straży ochotniczej noszona na lewym rękawie munduru albo płaszcza w postaci czerwonej tarczy w formie koła z płomieniami w obramowaniu;

- a) pierścieniem według wzoru Nr 14 dla członków straży pożarnych nie zmotoryzowanych,
- b) półkołem zębatym według wzoru Nr 15 dla członków straży pożarnych częściowo zmotoryzowanych,
- c) kołem zębatym według wzoru Nr 16 dla członków straży pożarnych całkowicie zmotoryzowanych; wymiar oznaki 55 mm × 28 mm;
- 4) oznaka dla słuchaczy Centralnej Oficerskiej Szkoły Pożarniczej noszona na naramiennikach obszytych sznurkiem koloru biało-błękitnego według wzoru Nr 17 w postaci monogramu z inicjałami „C.O.S.P.”, koloru srebrno-oksydowanego; wielkość oznaki 30 mm x 30 mm;
- 5) oznaki opisane w pkt 1 i 2 mogą być haftowane lub metalowe, opisane w pkt 3 powinny być wykonane z materiału sukiennego; oznaka opisana w pkt 4 powinna być wykonana z metalu.

IV. Dystynkcje.

§ 10. Dystynkcje służbowe służą do oznaczania:

- 1) stopni pożarniczych zawodowego personelu technicznego straży pożarnych;
- 2) funkcji wykonywanych przez członków ochotniczych straży pożarnych.

§ 11. Wprowadza się następujące rodzaje dystynkcji przeznaczonych do oznaczania stopni pożarniczych zawodowego personelu technicznego straży pożarnych:

- 1) paski srebrne na czapce długości 25 mm, a mianowicie:
  - a) jeden pasek szerokości 4 mm,
  - b) dwa paski szerokości 4 mm każdy,
  - c) trzy paski szerokości 4 mm każdy,
  - d) jeden pasek szerokości 8 mm i jeden pasek szerokości 4 mm,
  - e) jeden pasek szerokości 8 mm i dwa paski szerokości 4 mm;
- 2) paski srebrne długości 90 mm na obydwóch rękawach munduru, kurtki lub płaszcza na tle sukna koloru błękitnego o wymiarze 100 mm x 55 mm, a mianowicie:
  - a) jeden pasek szerokości 8 mm,
  - b) dwa paski szerokości 8 mm każdy,
  - c) trzy paski szerokości 8 mm każdy,
  - d) jeden pasek szerokości 16 mm i jeden pasek szerokości 8 mm,
  - e) jeden pasek szerokości 16 mm i dwa paski szerokości 8 mm każdy;
- 3) oznaka stopni oficerskich w postaci tarczy w formie koła z płomieniami w obramowaniu zębatego kółka koloru srebrno-oksydowanego; wymiar średnicy oznaki 16 mm;
- 4) galon pojedynczy koloru srebrno-oksydowanego, szerokości 5 mm, wokół górnego brzegu otoku czapki;
- 5) galon podwójny koloru srebrno-oksydowanego, szerokości 5 mm, wokół górnego brzegu otoku czapki;
- 6) srebrne podwójne prążki poprzeczne na naramiennikach długości 37 mm, szerokości 5 mm;
- 7) taśma srebrna oksydowana długości 5 cm, szerokości 3 mm, na naramiennikach.

§ 12. Opisanych w § 11 dystynkcji używają:

- 1) strażacy — dystynkcje opisane w § 11 pkt 1 lit. a) oraz § 11 pkt 2 lit. a) — wzór Nr 18;
- 2) starsi strażacy — dystynkcje opisane w § 11 pkt 1 lit. b) oraz w § 11 pkt 2 lit. b) — wzór Nr 19;
- 3) młodsi ogniomistrzowie — dystynkcje opisane w § 11 pkt 1 lit. c) oraz w § 11 pkt 2 lit. c) — wzór Nr 20;

- 4) ogniomistrzowie — dystynkcje opisane w § 11 pkt 1 lit. d) oraz w § 11 pkt 2 lit. d) — wzór Nr 21;
- 5) starsi ogniomistrzowie — dystynkcje opisane w § 11 pkt 1 lit. e) oraz w § 11 pkt 2 lit. e) — wzór Nr 22;
- 6) młodsi aspiranci — dystynkcje opisane w § 11 pkt 7, a na nich dystynkcje opisane w § 11 pkt 3 (jedna sztuka) według wzoru Nr 23 oraz na otoku czapki (jedna sztuka), a ponadto opisane w § 11 pkt 4;
- 7) aspiranci — dystynkcje opisane w § 11 pkt 3 na naramiennikach (jedna sztuka) według wzoru Nr 24 oraz na otoku czapki (jedna sztuka), a ponadto dystynkcje opisane w § 11 pkt 4;
- 8) starsi aspiranci — dystynkcje opisane w § 11 pkt 3 na naramiennikach (2 sztuki) według wzoru Nr 25 oraz na otoku czapki (2 sztuki), a ponadto opisane w § 11 pkt 4;
- 9) kapitanowie — dystynkcje opisane w § 11 pkt 3 na naramiennikach (3 sztuki) według wzoru Nr 26 oraz na otoku czapki (3 sztuki), a ponadto dystynkcje opisane w § 11 pkt 4;
- 10) kapitanowie-aspiranci — dystynkcje opisane w § 11 pkt 6 oraz w § 11 pkt 3 na naramiennikach (1 sztuka) według wzoru Nr 27 i na otoku czapki (1 sztuka), a ponadto dystynkcje opisane w § 11 pkt 5;
- 11) kapitanowie-szefowie — dystynkcje opisane w § 11 pkt 6 oraz w § 11 pkt 3 na naramiennikach (2 sztuki) według wzoru Nr 28 i na otoku czapki (2 sztuki), a ponadto dystynkcje opisane w § 11 pkt 5;
- 12) kapitan-komendant — dystynkcje opisane w § 11 pkt 6 oraz w § 11 pkt 3 na naramiennikach (3 sztuki) według wzoru Nr 29 i na otoku czapki (3 sztuki), a ponadto dystynkcje opisane w § 11 pkt 5.

§ 13. Komendant Główny Straży Pożarnych używa dystynkcji kapitana-komendanta z tą różnicą, że na dystynkcje opisane w § 11 pkt 6 nałożony jest wieniec z trzech liści stylizowanych koloru złotego według wzoru Nr 30.

§ 14. Zastępcy Komendanta Głównego Straży Pożarnych używają dystynkcji kapitana-komendanta z tą różnicą, że na dystynkcje opisane w § 11 pkt 6 nałożony jest wieniec z dwóch stylizowanych liści koloru złotego według wzoru Nr 31.

§ 15. Dla oznaczenia funkcji wykonywanych przez członków ochotniczych straży pożarnych wprowadza się dystynkcje w postaci pasków koloru srebrno-oksydowanego na naramiennikach, a mianowicie:

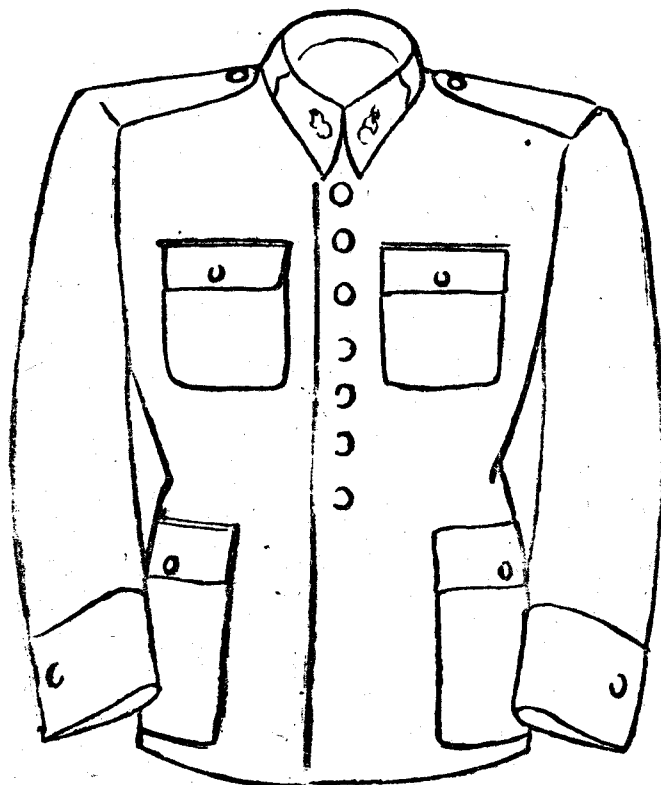
- 1) jeden pasek długości 40 mm i szerokości 5 mm dla dowódcy sekcji według wzoru Nr 32;
- 2) jeden pasek długości naramiennika, szerokości 5 mm, dla dowódcy plutonu według wzoru Nr 33;
- 3) dwa paski długości naramiennika, szerokości 5 mm, dla członków komendy ochotniczej straży pożarnej według wzoru Nr 34;
- 4) trzy paski długości naramiennika, szerokości 5 mm, dla komendanta ochotniczej straży pożarnej według wzoru Nr 35;
- 5) dwa paski długości naramiennika, szerokości 5 mm, a pomiędzy nimi jeden pasek długości naramiennika, szerokości 10 mm — dla komendanta gminnego ochotniczych straży pożarnych według wzoru Nr 36.

§ 16. Komendant Główny Straży Pożarnych oznacza okres, przez który będą mogły być używane części umundurowania według wzorów dotychczasowych.

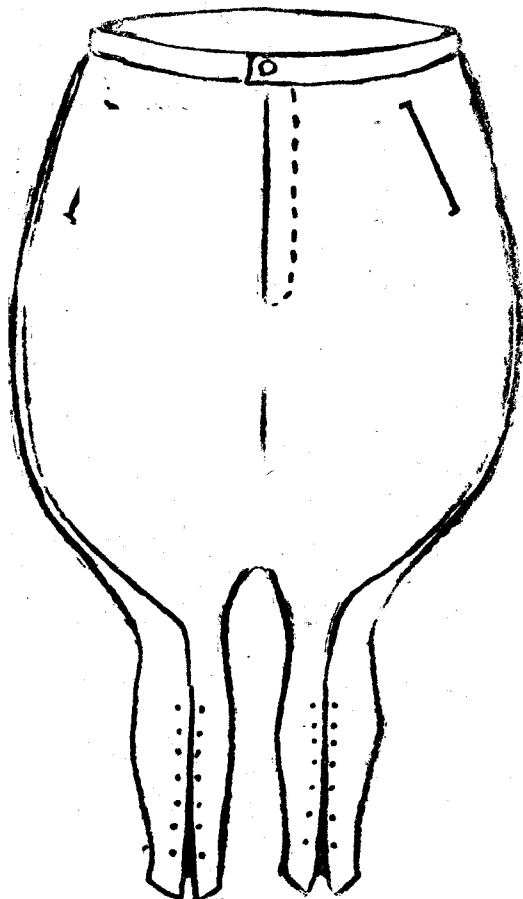
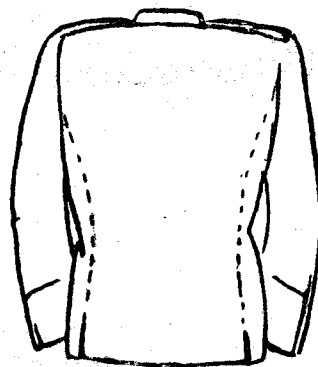
§ 17. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Gospodarki Komunalnej: K. Mijał

Załączniki do zarządzenia Ministra
Gospodarki Komunalnej z dnia 28
sierpnia 1951 r. (poz. 1152).

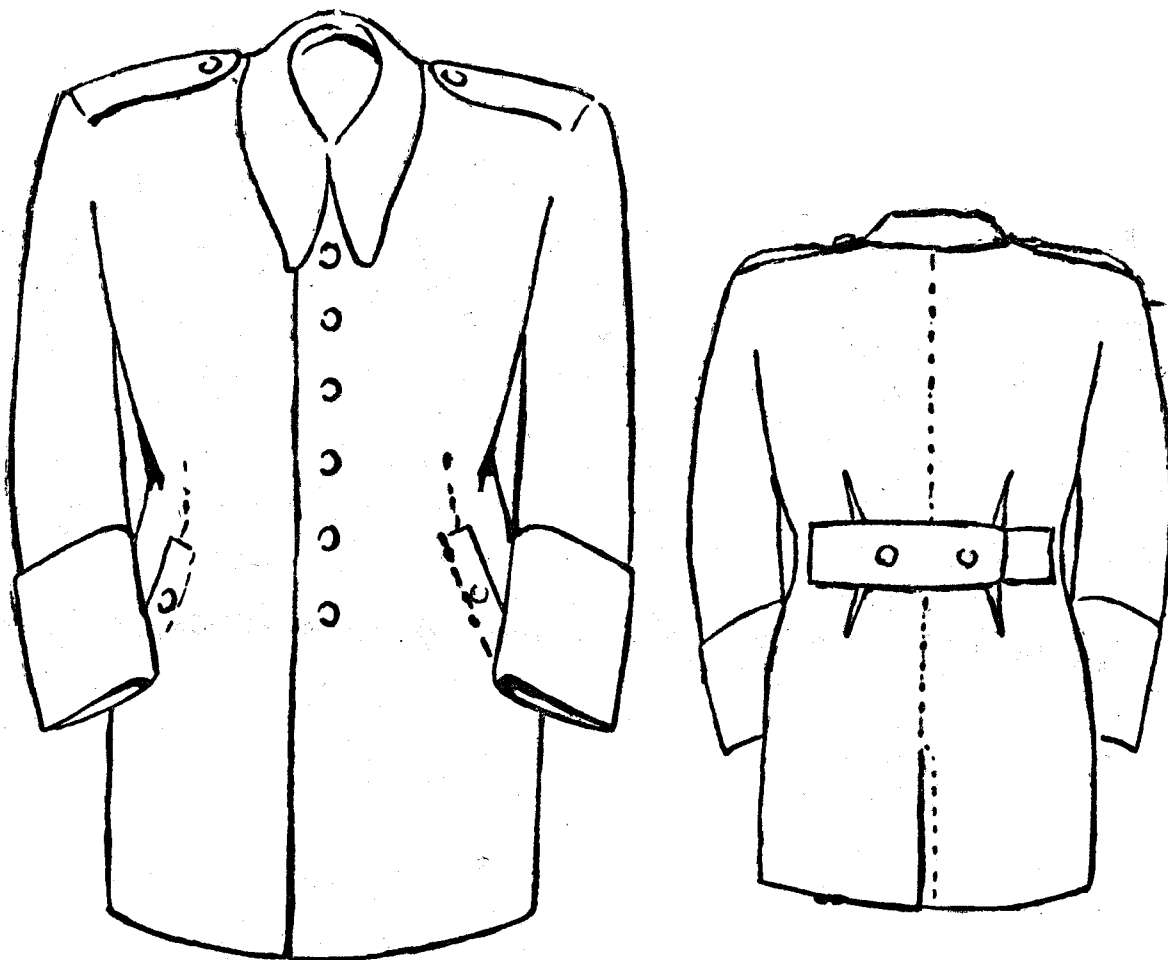
Wzór Nr 1

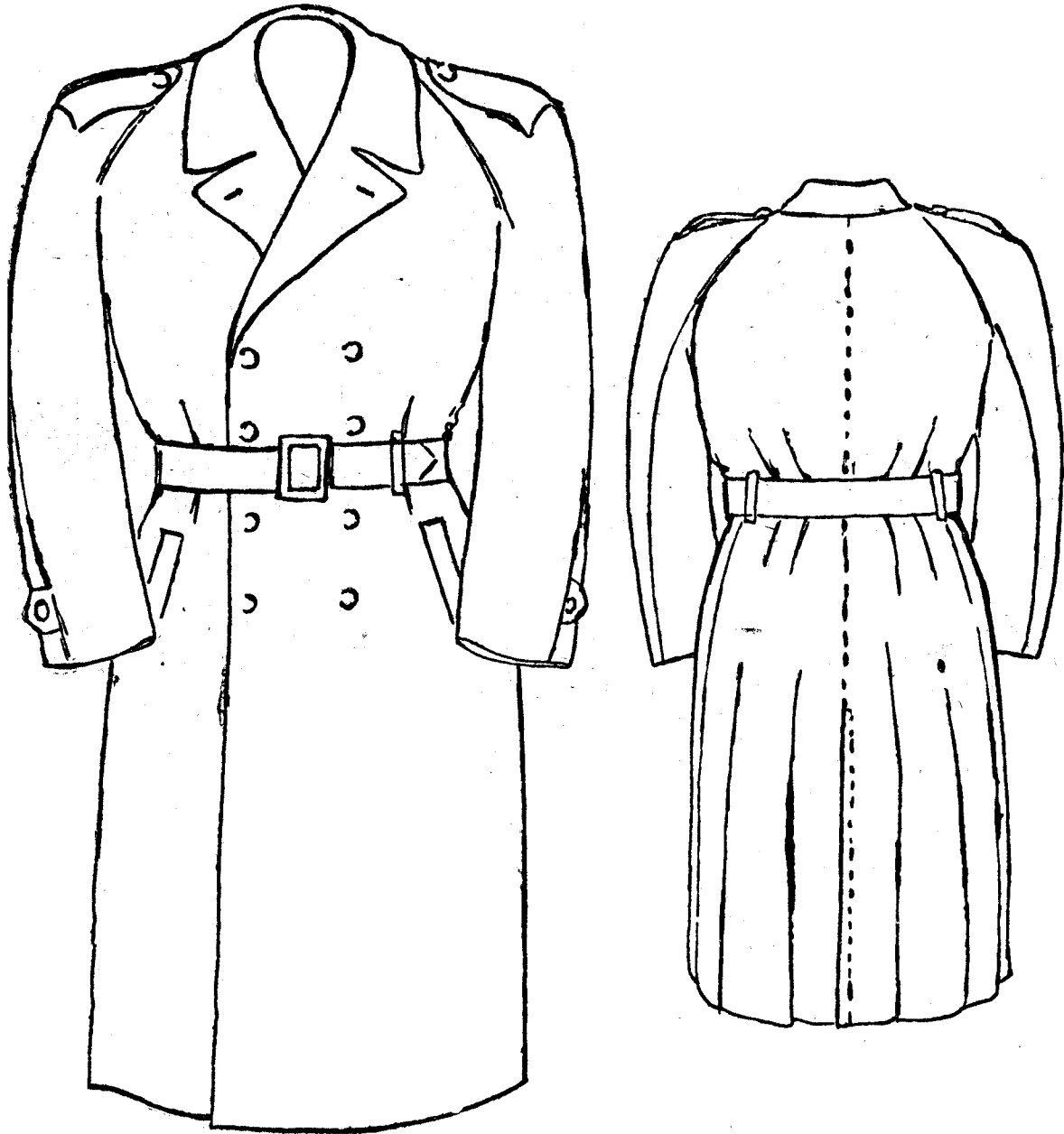
Wzór Nr 2

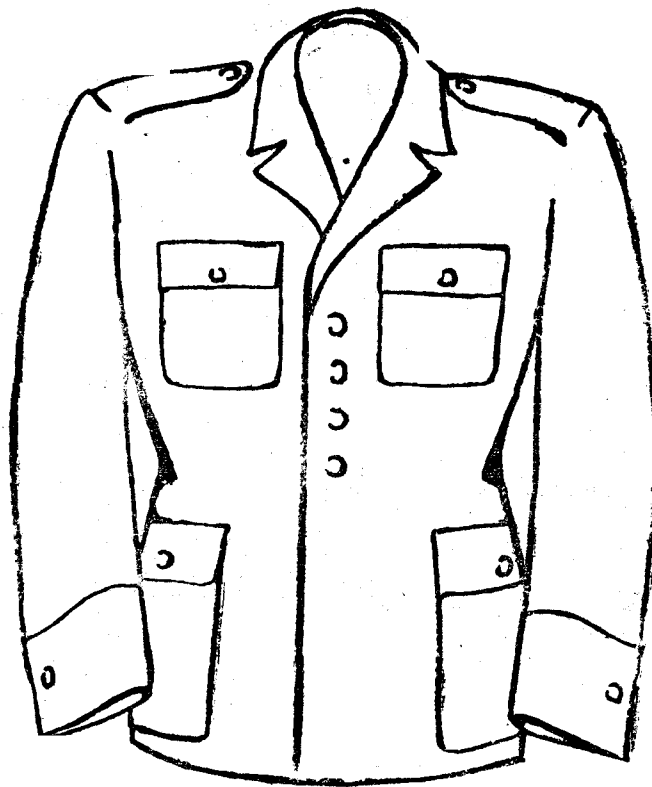
Wzór Nr 3

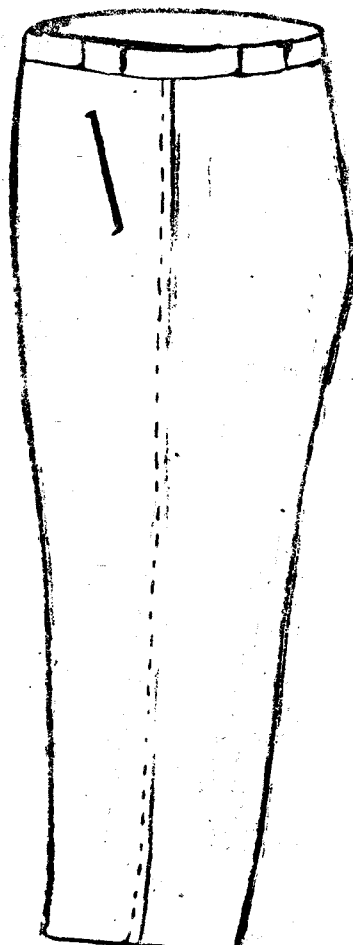
Wzór Nr 4

Wzór Nr 5

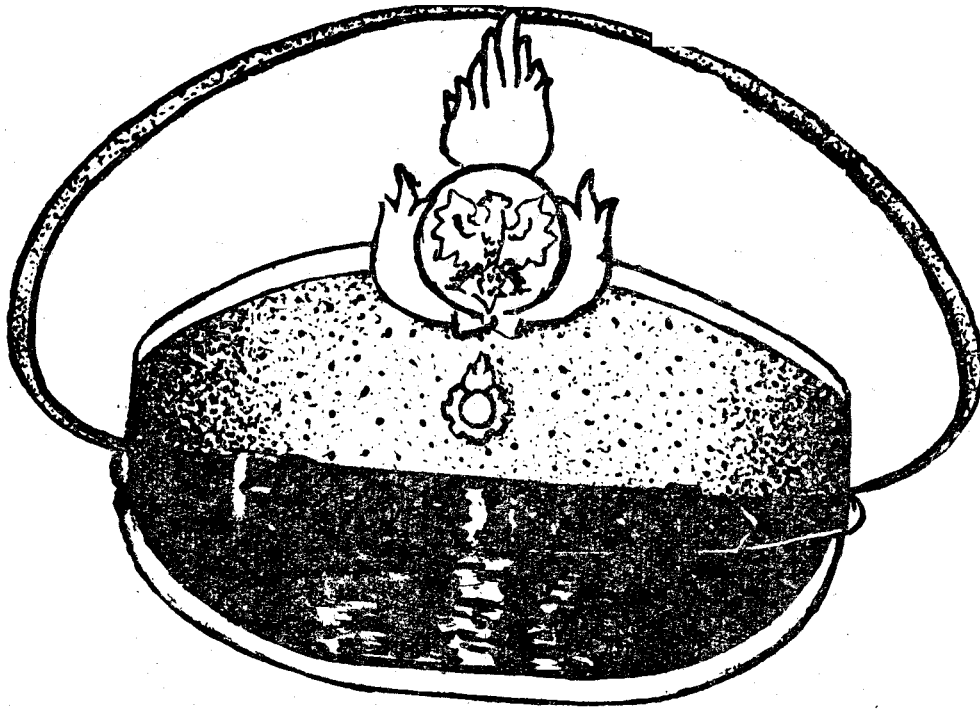

Wzór Nr 6

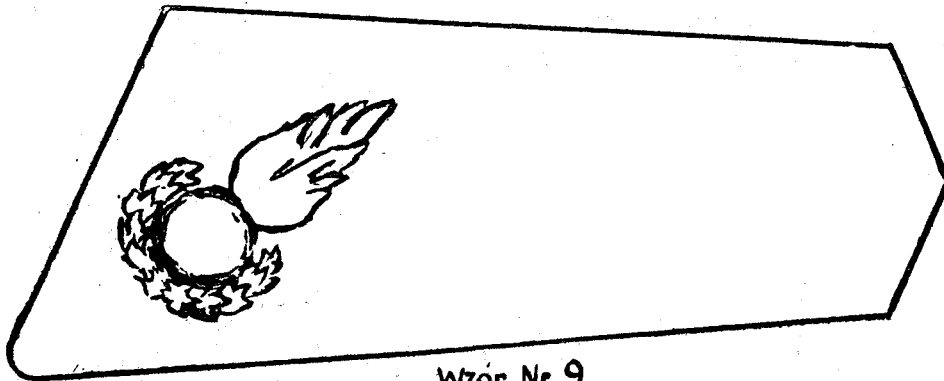

Wzór Nr 7

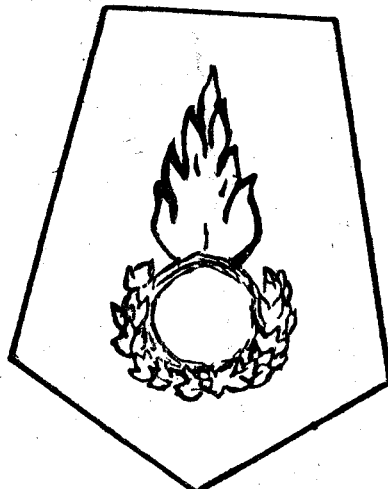

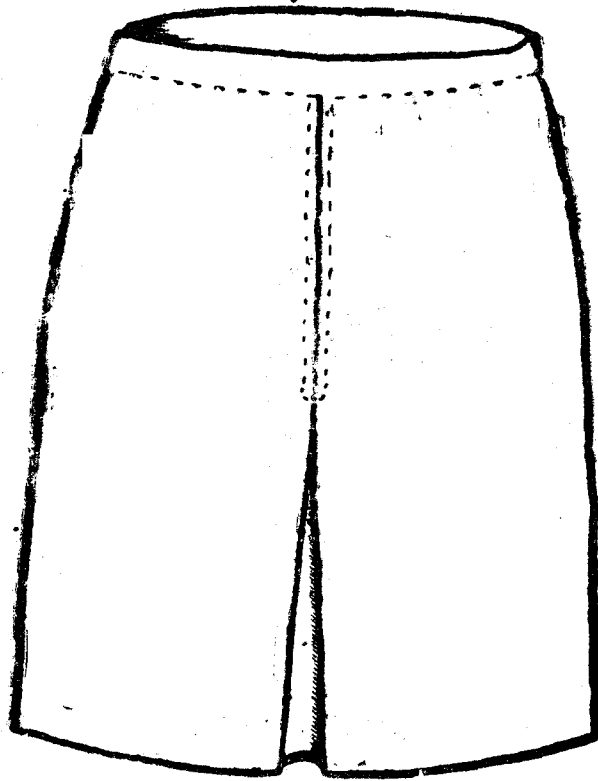
Wzór Nr 8

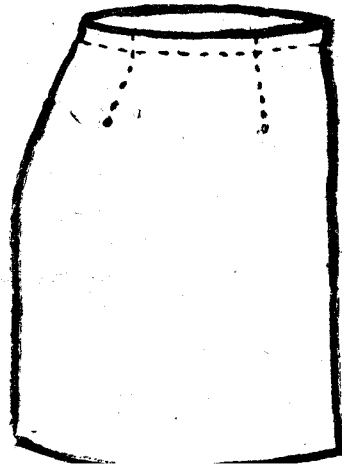
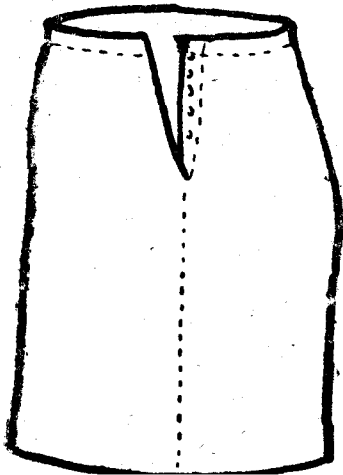
Wzór Nr 9

Wzór Nr 10

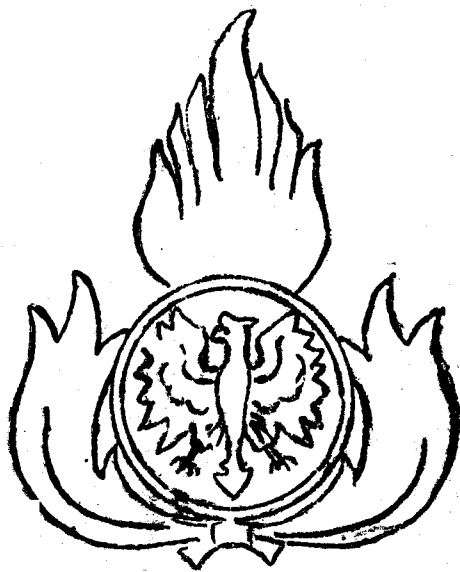

Wzór Nr 11

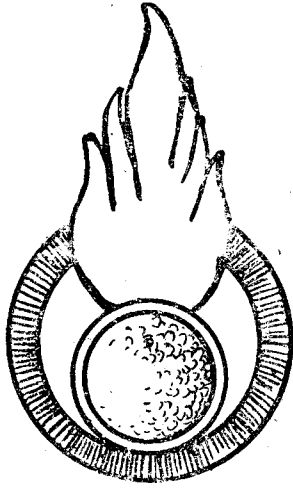

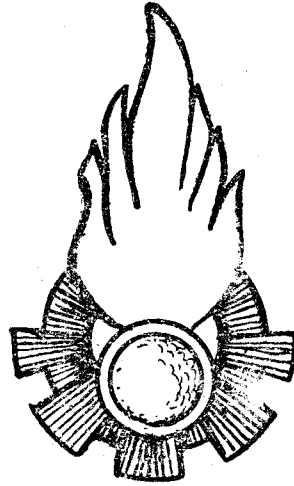
Wzór Nr 12

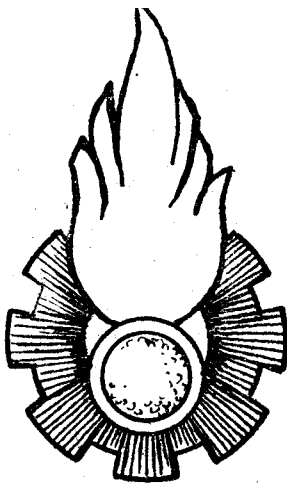
Wzór Nr 13

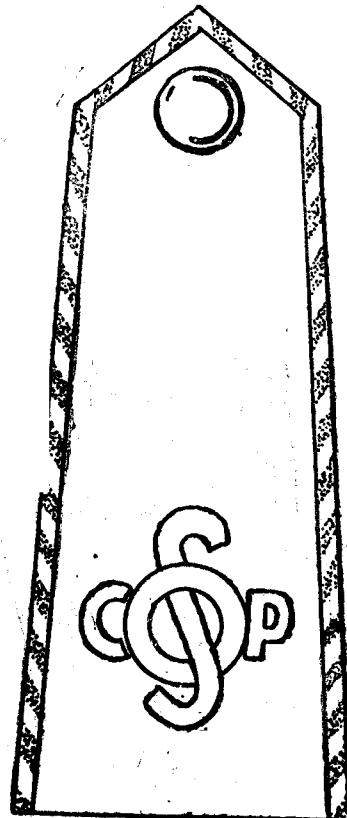
Wzór Nr 14

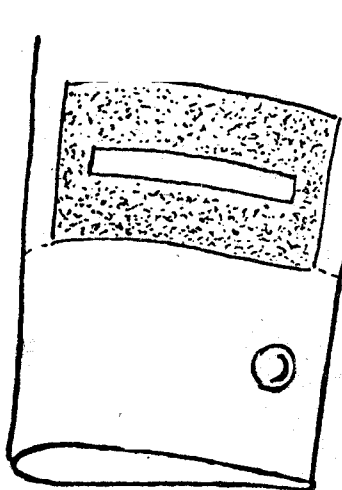
Wzór Nr 15

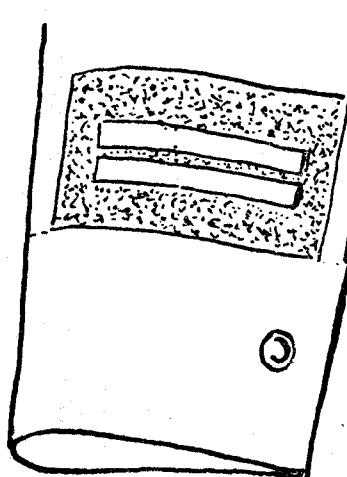
Wzór Nr 16

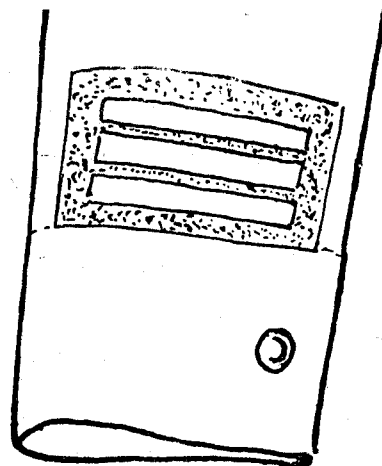
Wzór Nr 17

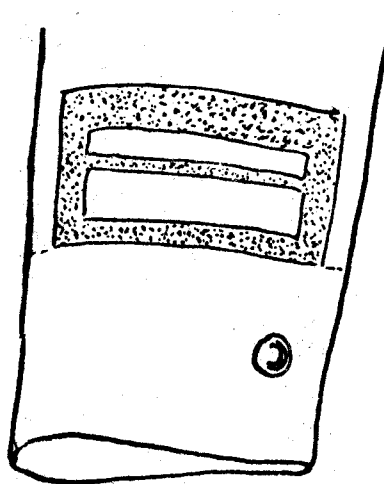
Wzór Nr 18

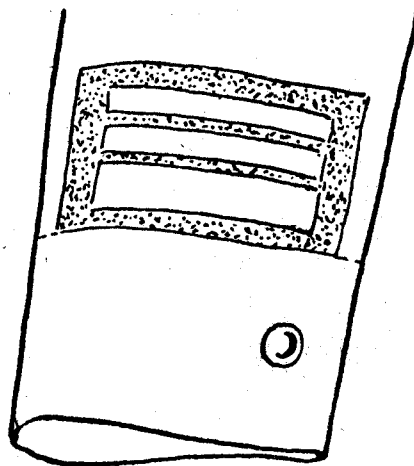
Wzór Nr 19

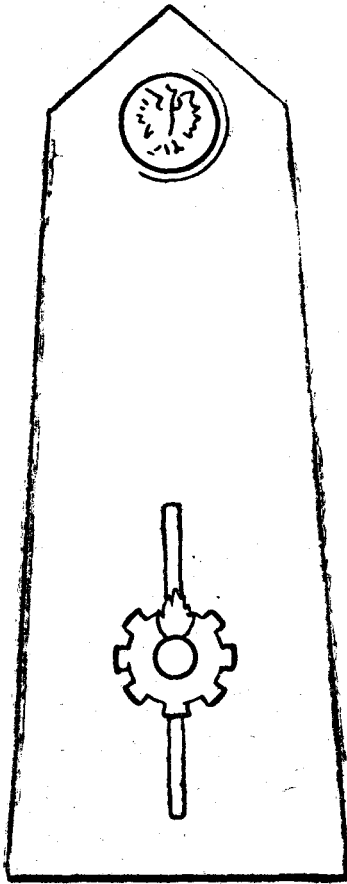
Wzór Nr 20

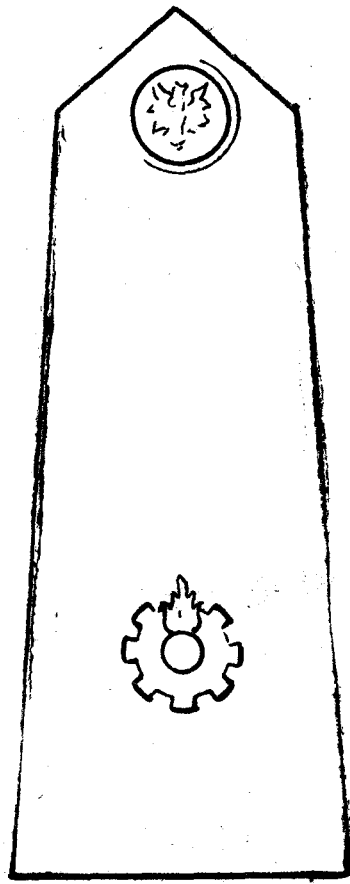
Wzór Nr 21

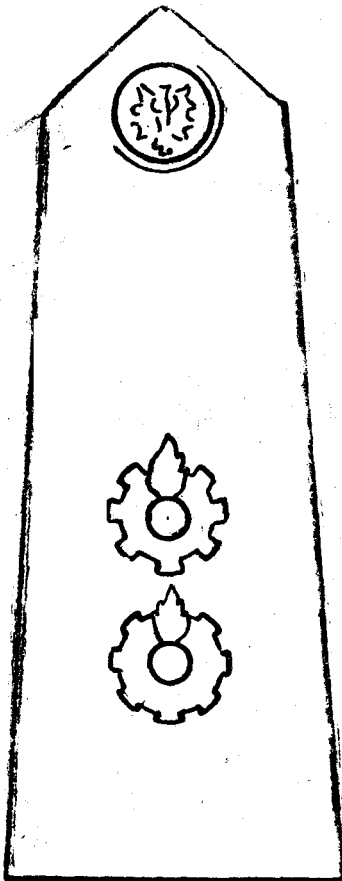
Wzór Nr 22

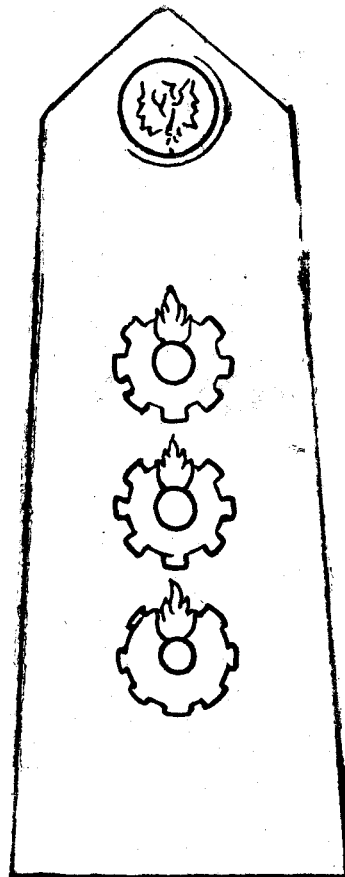
Wzór Nr 23

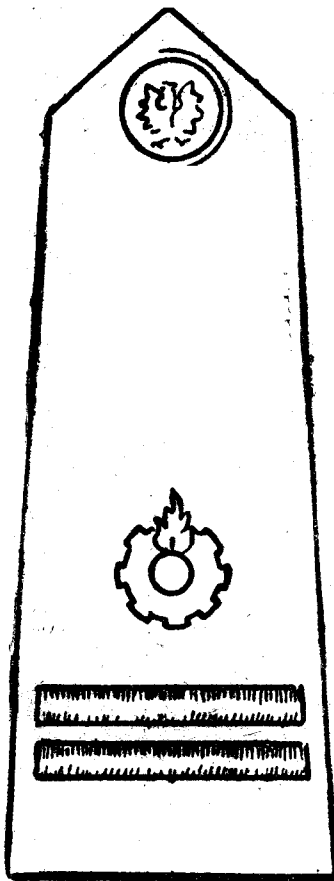
Wzór Nr 24

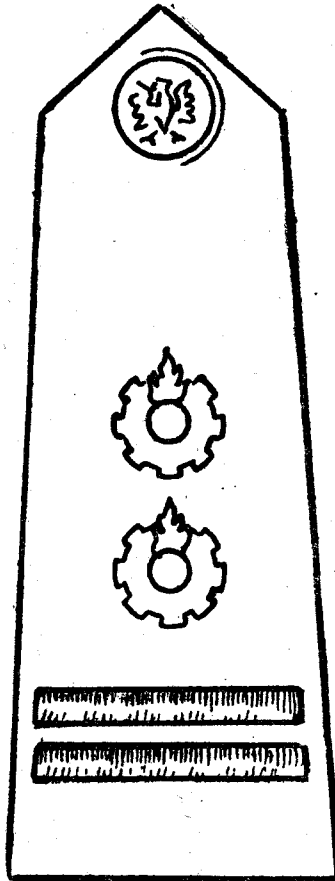
Wzór Nr 25

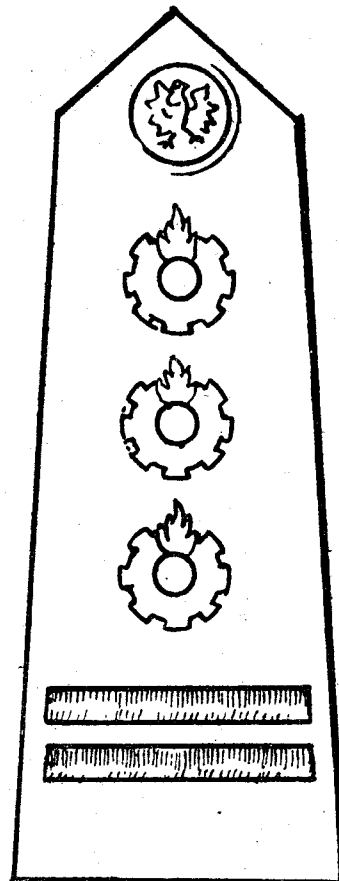
Wzór Nr 26

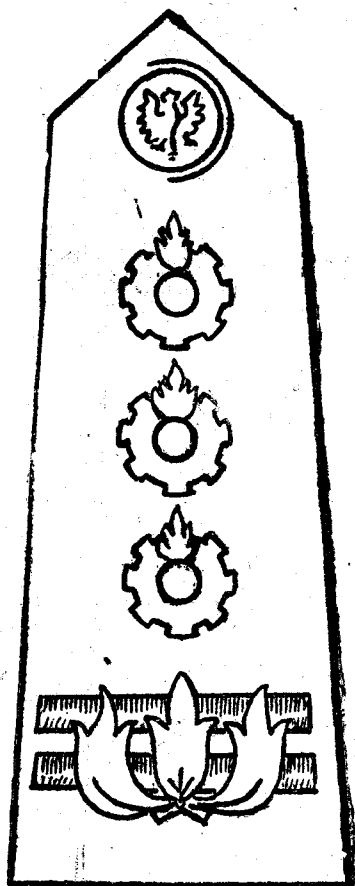
Wzór Nr 27

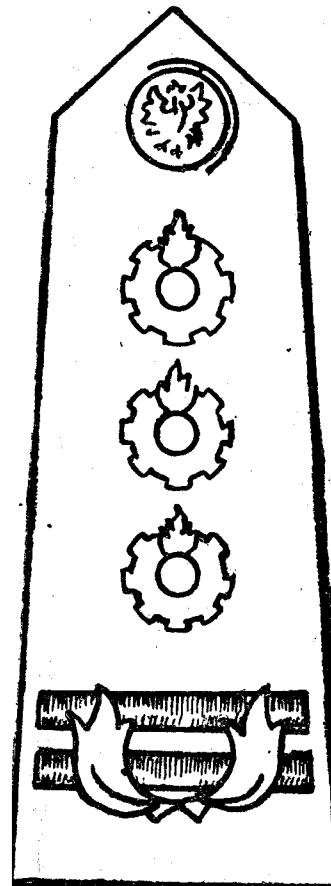
Wzór Nr 28

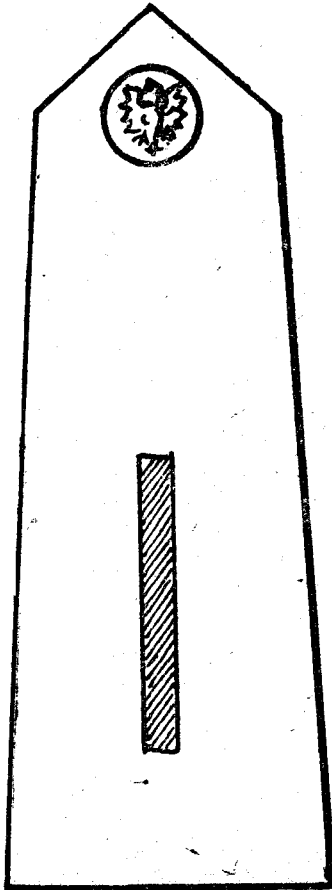
Wzór Nr 29

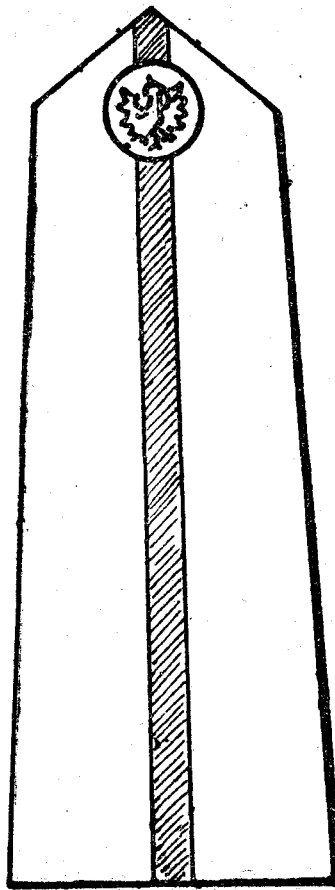
Wzór Nr 30

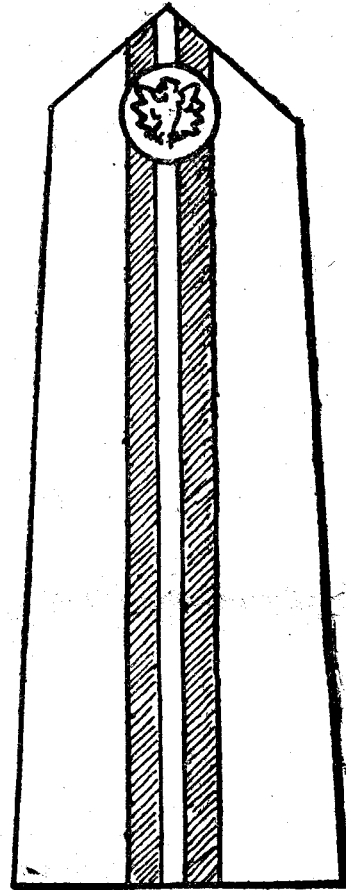
Wzór Nr 31

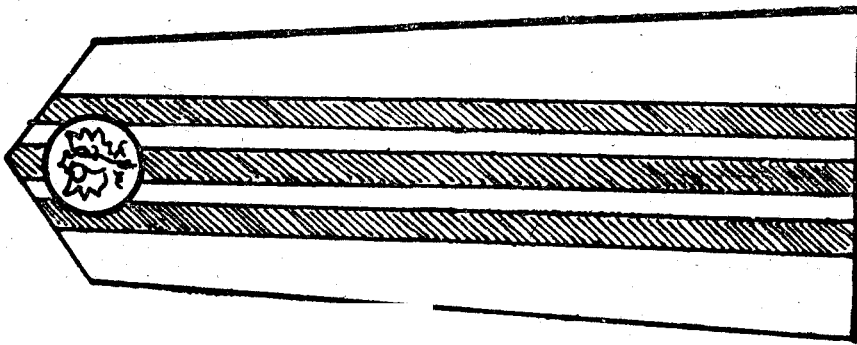
Wzór Nr 32

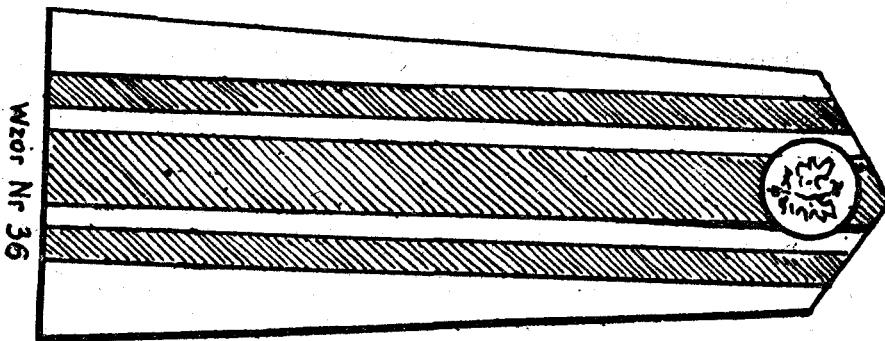
Wzór Nr 33

Wzór Nr 34

Wzór Nr 35

Wzór Nr 36